

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN

Kwaliteitsonderzoek Voortgezet Onderwijs bij

Gwendoline van Putten School, afdelingen pro, vmbo en havo

Plaats : Oranjestad, Sint Eustatius
BRIN-nummer : 30GV
Datum schoolbezoek : 13 maart 2018
Rapport vastgesteld te Tilburg op 31 mei 2018

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Bevindingen	5
3	Conclusies en afspraken	11

1 Inleiding

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 13 maart 2018 een onderzoek uitgevoerd op de Gwendoline van Putten School, afdelingen pro, vmbo en havo naar aspecten van de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wet- en regelgeving.

Context

De Gwendoline van Puttenschool op Sint Eustatius telt ongeveer 270 leerlingen en kent een bijzondere context. In de themarapportage van maart 2014 'Onderwijsverbetering in Caribisch Nederland' is deze context uitgebreid beschreven. De school biedt de volgende onderwijssoorten aan: praktijkonderwijs, vmbo basis beroepsgerichte leerweg, vmbo kadergerichte leerweg, vmbo theoretische leerweg, havo en mbo. Deze vormen van Nederlands onderwijs worden dit schooljaar afgebouwd. In het schooljaar 2015-2016 is men in alle eerste en tweede klassen en op de afdeling praktijkonderwijs gestart met een Engelstalig onderwijsconcept. Leerlingen die na het schooljaar 2015-2016 zijn gestart gaan examen doen in het Engelstalige CCSLC (Caribbean Certificate of Secondary Level Competence), CVQ (Caribbean Vocational Qualification) en CSEC (Caribbean Secondary Education Certificate).

Toezichthistorie

Vanaf 2011 heeft de Inspectie van het Onderwijs jaarlijks de onderwijskwaliteit onderzocht op de Gwendoline van Putten School. De conclusie was dat de kwaliteit van het onderwijs significant lager is dan in Europees Nederland. Tot 2012 liet het verbetertraject op de Gwendoline van Puttenschool matig positieve effecten zien, maar in 2013 constateert de inspectie een achteruitgang in de ontwikkeling van de kwaliteit van het onderwijs op de school en vindt zij de situatie zeer zorgelijk. De inspectie trof in september 2013 een verstoord schoolklimaat aan en de onderwijskundige ontwikkeling was achteruit gegaan. Bestuur en directie waren onvoldoende in staat geweest om sturing te geven aan het onderwijsverbeterproces en binding te creëren binnen het team.

In oktober 2014 heeft om die reden een onderzoek naar bestuurlijke ontwikkeling en kwaliteitszorg plaatsgevonden. De centrale vraag van dit onderzoek was of het bestuurlijk handelen in voldoende mate en duurzaam bijdroeg aan de kwaliteit en de kwaliteitsverbetering van het onderwijs. Conclusie van dit onderzoek was dat het bestuur meer grip moest krijgen op de onderwijskwaliteit en de financiën. Daarnaast moest het bestuur verder worden geprofessionaliseerd om het verbeterproces beter te kunnen monitoren en aan te sturen. Het bestuur heeft daarom ondersteuning gevraagd van twee bestuurscoaches uit Nederland. Tevens hebben er directiewisselingen plaatsgevonden. Sinds zomer 2015 heeft de school een directeur die afkomstig is van het eiland en de context van de Gwendoline van Putten school kent.

Ondanks het feit dat in het kwaliteitsonderzoek van 2015 de inspectie een positieve ontwikkeling constateerde, voldeed de Gwendoline van Putten School nog niet aan de basiskwaliteit.

Tijdens het kwaliteitsonderzoek van 6 oktober 2016 constateerde de inspectie dat de school zich weer verder had ontwikkeld, met name de zorg en ondersteuning en kwaliteitszorg waren verder versterkt. Het didactisch handelen van de docenten voldeed echter nog niet omdat het rendement van sommige lessen nog te laag was.

In het huidige kwaliteitsonderzoek van 13 maart 2018 is de kwaliteit van het onderwijs opnieuw beoordeeld. Ze is vergeleken met de kwaliteit die in 2016 werd vastgesteld. Op deze wijze wordt in beeld gebracht in hoeverre de verbeteractiviteiten tot zichtbare resultaten leiden.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek gebaseerd op het document *De Basiskwaliteit van het Primair en Voortgezet Onderwijs in Caribisch Nederland* (Inspectie van het Onderwijs, Utrecht, maart 2011). Dit document sluit aan op het Toezichtkader po/vo 2011. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek naar de onderwijskwaliteit en de wettelijke vereisten. Hoofdstuk 3 geeft de conclusies en afspraken met de school weer.

Onderzoeksopzet

Tijdens het onderzoek beoordeelde de inspectie de kwaliteit van de volgende kwaliteitsdomeinen: Leerstofaanbod, Onderwijstijd, Schoolklimaat, Pedagogisch-didactisch handelen, Zorg en begeleiding, Leerprestaties en Kwaliteitszorg en Voorwaarden voor kwaliteitszorg¹.

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Schoolbezoek, waarbij verschillende lessituaties in de praktijk zijn geobserveerd.
- Een gesprek met zorgcoördinatoren over de kwaliteit van verschillende aspecten van de leerlingenzorg.
- Een gesprek met leraren.
- Een gesprek met leerlingen.
- Een gesprek met teamleiders en de directeur.
- Een eindgesprek met de directie en een vertegenwoordiging van het bevoegd gezag, na afloop van het schoolbezoek.

---

¹ Kwaliteitsdomeinen zoals beschreven in 'De Basiskwaliteit van het Primair en Voortgezet Onderwijs in Caribisch Nederland', Inspectie van het Onderwijs, Utrecht, maart 2011

2 Bevindingen

In dit hoofdstuk beschrijft de inspectie tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. Per kwaliteitsdomein, met uitzondering van het domein Leerprestaties, wordt beschreven hoe de kwaliteit zich verhoudt tot de Nederlandse inspectienormen. Deze bevindingen worden voornamelijk niet weergegeven in de vorm van een score maar in een beschrijving van de aangetroffen kwaliteit.

Voor de leerprestaties geldt een andere benadering. Een definitieve inspectienormering voor de leerprestaties in Caribisch Nederland wordt nog ontwikkeld.

Algemeen beeld

Wij constateren dat de Gwendoline van Putten school volop in beweging is. Het team heeft de kwaliteit van het onderwijs sinds het vorige bezoek in 2016 weer verder ontwikkeld. De vmbo-b en havo afdeling hebben in het schooljaar 2016-2017 een uitstekend slagingspercentage behaald. Op beide afdelingen bedroeg het slagingspercentage 100 procent en dat verdient een compliment. De leerlingen ervaren de school als veilig en tijdens ons onderzoek heerste er voornamelijk rust in en buiten de lessen. Indien er zich tijdens de pauzes onregelmatigheden voordoen wordt er adequaat opgetreden door de surveillanten. De ondersteuning en begeleiding voldoet aan de basiskwaliteit. Docenten blijven het wel lastig vinden om de afspraken die vastgelegd zijn in de (groeps)handelingsplannen te realiseren in de lessen.

De invoering van het CCSLC heeft er mede voor gezorgd dat een deel van de docenten voor meer interactieve lessen en daardoor ook voor actieve betrokkenheid van de leerlingen zorgt. In deze lessen was het leerrendement hoog. Het didactisch handelen van de docenten voldoet echter nog niet aan de basiskwaliteit. Wij hebben namelijk te veel lessen geobserveerd waar het leerrendement onvoldoende is, soms door te weinig interactie tussen docent en leerling en soms door het ontbreken van een gestructureerde en doordachte lesopzet. Het is belangrijk dat de schoolleiding het transitieproces, waarin de school zich nog bevindt, op gezette tijden evalueert en indien nodig bijstelt. Het is tevens van belang dat de schoolleiding de einddoelen van het transitieproces zo concreet mogelijk communiceert met de docenten zodat een ieder exact weet wat er van hem of haar verwacht wordt. Wij hebben er vertrouwen in dat het gehele team in staat is om deze laatste stap richting basiskwaliteit te zetten. De schoolleiding zal in de aansturing van het proces echter niet alleen moeten stimuleren maar de docenten ook moeten aanspreken op gemaakte afspraken over een gestructureerde lesopzet en de ondersteuning voor leerlingen. Dit blijft een aandachtspunt.

Hieronder volgt een toelichting per kwaliteitsdomein.

Toelichting

Opbrengsten

Leerresultaten vmbo-b	2015	2016	2017
% geslaagden	90	100	100
Gemiddelde SE	6,20	6,14	6,80
Gemiddelde CE	5,95	6,89	6,49
Verschil SE-CE	0,15	-1,01	0,28

Het gemiddelde cijfer voor het centrale examen op de vmbo-b afdeling is gedaald naar 6,49. Het slagingspercentage daarentegen is in het schooljaar 2016-2017 weer 100 procent. Dat verdient een compliment. Tevens is men er in geslaagd om het verschil SE-CE beperkt te houden. NB -1,01 is nl nog beter dan 0,28.

Leerresultaten vmbo-k	2015	2016	2017
% geslaagden	59	75	55
Gemiddelde SE	6,10	6,40	6,17
Gemiddelde CE	5,92	6,26	5,94
Verschil SE-CE	0,11	-0,16	0,12

De onderwijsresultaten op de afdeling vmbo-k wijken in negatieve zin af van die van de andere afdelingen. Zowel het slagingspercentage als het gemiddelde cijfer voor het centrale examen is lager. Bovendien is de trend dalend. Het gemiddelde cijfer voor het centrale examen op de vmbo-k afdeling is gedaald naar 5,94 en het slagingspercentage is gedaald naar 60 procent. Wel is men er in geslaagd om het verschil SE-CE beperkt te houden.

Leerresultaten vmbo-gt	2015	2016	2017
% geslaagden	58	81	82
Gemiddelde SE	6,39	6,70	6,62
Gemiddelde CE	5,50	6,43	6,04
Verschil SE-CE	-1,01	0,03	0,41

Het gemiddelde cijfer voor het centrale examen op de gemene leerweg afdeling is gedaald naar 6,04. Het slagingspercentage daarentegen is licht gestegen naar 82 procent. Dat verdient een compliment. Het verschil SE-CE is licht gestegen maar ligt nog op een aanvaardbaar niveau.

Leerresultaten havo	2015	2016	2017
% geslaagden	80	100	100
Gemiddelde SE	6,45	6,41	6,55
Gemiddelde CE	5,92	6,46	6,20
Verschil SE-CE	0,51	-0,14	0,24

Het gemiddelde cijfer voor het centrale examen op de havo afdeling is gedaald naar 6,20. Het slagingspercentage is in het schooljaar 2016-2017 weer 100 procent. Dat verdient een compliment. Tevens is men er in geslaagd om het verschil SE-CE beperkt te houden.

Leerstofaanbod

Het leerstofaanbod voldoet aan de basiskwaliteit. De Gwendoline van Puttenschool is erin geslaagd om het leerstofaanbod te verbeteren zodat het nu aan de basiskwaliteit voldoet. De invoering van CCSLC heeft ervoor gezorgd dat er in de meeste lessen sprake is van een interactie tussen docenten en leerlingen die een positieve invloed heeft op de taalontwikkeling. In de Engelstalige lessen die wij hebben geobserveerd besteden zowel taal- als vakdocenten aandacht aan taal. Door middel van (vak)woordenlijsten proberen docenten de woordenschat van de leerlingen te vergroten. In een aantal Engelstalige lessen hebben wij hier goede voorbeelden van gezien.

Praktijkonderwijs

Het leerstofaanbod in het praktijkonderwijs is weliswaar nog onvoldoende afgestemd op de individuele mogelijkheden van de student, maar wordt nog onvoldoende bepaald door concrete toekomstplannen die de school met de student heeft afgesproken. De student heeft nog niet voor ogen welke baan of vervolgopleiding hij/zij na het praktijkonderwijs gaat doen.

Wel hebben we betrokken en vaardige docenten aan het werk gezien, die rekening houden met de mogelijkheden van de individuele student. Zo verschilt zowel het leerstofaanbod als de wijze waarop de student wordt begeleid. De twee kleine klassen zijn samengesteld uit leerlingen met vergelijkbare cognitieve mogelijkheden. De docenten zijn op deze manier beter in staat om de leerlingen de ondersteuning te bieden die ze nodig hebben. Er valt nog winst te behalen in de Individuele Ontwikkelpunten van leerlingen (IOP). Op basis van TOPP (Toetsgegevens en Ontwikkelingsperspectief) wordt bepaald wat de streefdoelen zijn voor de leerlingen per vak.

In de eerste twee leerjaren krijgen de leerlingen dezelfde vakken maar de streefdoelen zijn voor elke leerling verschillend per vak afhankelijk van resultaten van TOPP. Tijdens het vorige bezoek in 2016 constateerden wij dat de ontwikkelperspectieven een praktische meerwaarde krijgen door er tussendoelen aan te koppelen die aansluiten bij het specifieke uitstroomprofiel van de individuele leerling. Het IOP (IEP, zoals de school noemt) waarmee de school dit schooljaar is gestart is een stap in de goede richting, maar het aanbod op de pro afdeling is nog te weinig gekoppeld aan het specifieke toekomstperspectief (concrete baan of vervolgopleiding) van de individuele leerling. Wanneer er een duidelijk perspectief is voor de leerling vergroot dat wellicht zijn/haar ambitie en wordt duidelijker waarom de leerstof voor zijn/haar beoogde baan belangrijk is. De korte stages die zijn geïntroduceerd in het tweede leerjaar hebben een positief effect op de ambities van de leerlingen. In het derde leerjaar maken de leerlingen nu bewustere vervolgokeuzes en is er minder sprake van het wisselen van domein. De meeste PRO studenten stromen na het vierde jaar door naar het MBO onderwijs. Wij zien goede ontwikkelingen op het gebied van uitstroom, waarbij PRO-leerlingen direct kunnen deelnemen aan het arbeidsproces in de agrarische sector.

Daarnaast werken de pro leerlingen aan hun CCSLC competenties. Nadat de leerlingen het praktijkonderwijs hebben afgerond krijgen ze de mogelijkheid om een CCSLC certificaat te behalen. Leerlingen werken op hun eigen niveau aan de CCSLC competenties die haalbaar voor ze zijn. Om dit te realiseren werken alle leerlingen aan een CCSLC portfolio waarin ze al hun opdrachten verzamelen en ook hun SBA (School Based Exams) opdrachten. In de kleine klassen werken de leerlingen in hun eigen map aan verschillende opdrachten in hun eigen tempo. Leerlingen die meer ondersteuning nodig hebben krijgen verlengde instructie, leerlingen die meer aankunnen, mogen doorwerken aan andere opdrachten. De feedback die ze van hun docenten krijgen op deze opdrachten is met name gericht op de mate waarin de leerlingen de opdrachten zelfstandig hebben kunnen maken of meer begeleiding van de docent nodig hebben gehad.

Onderwijstijd

De onderwijstijd voldoet aan de basiskwaliteit. De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken en de lestijd wordt effectief gebruikt. In de lessen gaat er weinig tijd verloren door ordeverstoring of organisatorische zaken. Het tempo blijft in sommige lessen een aandachtspunt en kan wel wat omhoog.

Schoolklimaat

Het schoolklimaat voldoet aan de basiskwaliteit. De stappen die de school de afgelopen jaren heeft gezet om zowel leerlingen als docenten in een veilig schoolklimaat te kunnen laten functioneren, zijn zichtbaar in en buiten de lessen. Tijdens de schoolpauzes surveilleert een aantal docenten en als incidenten plaatsvinden wordt er snel opgetreden. In de meeste lessen die wij hebben geobserveerd heerst een ordelijk klimaat. De leerlingen geven wel aan dat de schoolregels (o.a. bij te laat komen) niet altijd even consequent door alle docenten worden nageleefd.

Pedagogisch-didactisch handelen

Het didactisch handelen van de docenten op de Gwendoline van Putten heeft nog geen basiskwaliteit. Wij hebben nog te grote onderlinge verschillen in leskwaliteit geconstateerd.

Er zijn docenten die zich het CCSLC en het onderwijsconcept dat hier aan verbonden is al meester hebben gemaakt. In deze door ons geobserveerde lessen was het leerrendement het grootst. Niet alleen hadden deze lessen een gestructureerde lesopzet, met een duidelijk begin, midden en afronding van de les, er was ook sprake van een zichtbare actieve betrokkenheid van de leerlingen. We hebben geconstateerd dat in de goede lessen de docenten in staat zijn om de leerstof op verschillende manieren en in kleine stukken aan te bieden. Deze docenten zetten de leerlingen aan het denken en helpen ze verder in hun leerproces door de stof op verschillende manieren aan te bieden. Ook door positieve interactie en variatie in werkvormen blijken de leerlingen beter bij de les te blijven.

Er zijn echter ook docenten die nog zoekende zijn in het vernieuwde onderwijsconcept. Deze door ons geobserveerde lessen zijn onvoldoende doelgericht, hetzij door het ontbreken van een lesopzet, of door een gebrek aan structuur in die lesopzet. Het gevolg is dat het leerrendement in te veel lessen nog onvoldoende is. Wij hebben deze docenten de instructies en het aanbod onvoldoende zien afstemmen op de verschillende leerbehoeften van de leerlingen. Juist het CCSLC biedt veel mogelijkheden om leerlingen actiever bij de les te betrekken door middel van variatie in werkvormen en vormen van samenwerkend leren. In enkele gevallen zagen wij dat de docenten bij hun instructie meer bezig waren met het zenden van hun boodschap dan met nagaan of de leerlingen die goed snapten.

De schoolleiding erkent en herkent onze observaties en conclusies. Het is belangrijk dat de schoolleiding de komende tijd mogelijkheden creëert voor docenten om hun didactisch handelen te versterken. Door het delen van voorbeelden van good practice van docenten die de visie van het vernieuwde onderwijsconcept al in de praktijk weten te brengen, intensieve coaching op de werkvloer en het stellen van eisen aan het werken met een gestructureerde lesopzet, moet het voor de schoolleiding mogelijk zijn de professionele houding bij een deel van het docententeam te versterken.

Zorg en begeleiding

Net als in 2016 voldoet de zorg en begeleiding aan de basiskwaliteit. Een betrokken zorgteam volgt de ontwikkeling van de leerlingen. De mentor stelt de (groeps)handelingsplannen op en deze worden regelmatig in de leerlingbesprekingen geëvalueerd met de zorgcoördinator. De plannen zijn over het algemeen van voldoende niveau. Tijdens ons vorige onderzoek in 2016 constateerden wij dat het lastig blijft voor docenten, om te realiseren dat de zorg die nodig is in de lessen, systematisch toe te passen. Ook tijdens ons huidige onderzoek geven docenten aan de toepassing van de (groeps)plannen niet altijd te kunnen realiseren. Het is essentieel dat de afspraken die de zorgcoördinator maakt over de ondersteuning voor leerlingen in de lessen worden nageleefd. Het is aan de teamleiders om docenten hierop aan te spreken.

Kwaliteitszorg

De kwaliteitszorg voldoet aan de basiskwaliteit en is een sterk punt van de school. Er is sprake van een ambitieus en duidelijk systeem van kwaliteitszorg. Het verdient een compliment hoe de schoolleiding in korte tijd een breed draagvlak in het gehele team heeft weten te creëren voor een nieuw onderwijskundig concept, terwijl men gelijktijdig het bestaande concept aan het afbouwen is. Een complicerende factor voor de directie is dat de regelgeving voor het CCSLC nog niet beschikbaar is en dat de school hierover actief moet meedenken. Ook al bevindt de school zich nog in een transitiefase, de contouren van het nieuwe concept zijn al zichtbaar op de werkvloer.

Uit gesprekken met schoolleiding en docenten blijkt dat de schoolleiding soms wat harder loopt dan een deel van de docenten om de kwaliteit van het onderwijs verder te professionaliseren. Het uiteindelijke doel van het transitieproces is bij het management helder. Er ligt een duidelijk plan van aanpak met een tijdpad, verantwoordelijkheden en evaluatie. De onderlinge verschillen in leskwaliteit zijn een indicatie dat lang niet alle docenten precies weten wat er van hen verwacht wordt. De schoolleiding zou, meer eisen kunnen stellen aan het leerrendement van elke les. Op de eerste plaats kan dat door alle docenten te houden aan gemaakte afspraken, bijvoorbeeld over het hanteren van een lesopzet

Op de tweede plaats zou de schoolleiding regelmatig specifieke feedback over de vorderingen van de school in het transitieproces kunnen delen. Een voorbeeld vormen de lesbezoeken die de schoolleiding aflegt. Op basis hiervan kan een totaalbeeld met het gehele team worden gedeeld. Op deze manier kan de schoolleiding specifiek laten zien waar men tevreden over is en gelijktijdig waar nog winst te boeken is en welke stappen men moet zetten om verder te komen in het transitieproces.

De Gwendoline van Putten is gestart met een fundamenteel verandertraject gericht op brede verbetering van de kwaliteit van het onderwijs. De cultuur van de school is zichtbaar aan het veranderen en ademt al veel kenmerken van een professionele organisatie. In gesprekken met de schoolleiding en leraren blijkt dat er een breed draagvlak is ontstaan voor de verbeterplannen. De ingezette koers en positieve houding van leraren en schoolleiding geven vertrouwen dat het gehele team in staat is om de laatste stappen te zetten naar een school met basiskwaliteit.

3 Conclusies en afspraken

Onderwijskwaliteit

Het onderwijs van de Gwendoline van Puttenschool heeft de basiskwaliteit nog niet bereikt.

Vervolg

De inspectie zal in het najaar van 2018 een voortgangsgesprek houden met de directie van de GvP. In het voorjaar van 2019 volgt een kwaliteitsonderzoek. Uiterlijk in 2019 zal de inspectie op alle scholen toezicht houden volgens het vernieuwde toezichtkader.

Naleving

De inspectie concludeert dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.

Afspraken

Op grond van de hierboven beschreven bevindingen en conclusies heeft de inspectie geen specifieke afspra(a)k(en) met de school gemaakt. Wij vertrouwen erop dat het rapport het bestuur en de directie voldoende aanknopingspunten biedt om de kwaliteit van het onderwijs op niveau te brengen.